21.10.2019 POL-2019-59856

Eduskunta
Lakivaliokunta
valiokuntaneuvos Mikko Monto
LaV@eduskunta.fi

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI SUOMEN OSALLISTUMISESTA EUROOPAN UNIONIN RIKOSOIKEUDELLISEN YHTEISTYÖN VIRASTON (EUROJUST) TOIMINTAAN SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

1. Asia

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisin lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta.

Lailla kumottaisiin Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annettu laki. Ehdotettu laki vastaisi sisällöltään monilta osin voimassa olevaa lakia. Ehdotuksen muutokset liittyvät pääosin Eurojustin hallinnon organisointiin. Varsinaisia muutoksia Suomen kansallisten viranomaisten toimintaan ehdotus ja sitä täydentävä lainsäädäntö ei käytännössä aiheuta.

Keskeisin muutos poliisin osalta on se, että nykyisestä poiketen kansallisen jäsenen varajäsenenä ja avustajana voisi jatkossa toimia ainoastaan syyttäjä. Kansallisesti toteutettu vahva sekä hyvin toimiva poliisin ja syyttäjän välinen yhteistyö takaa syyttäjille tarpeellisen tietämyksen esitutkintatoimenpiteiden koordinoinnista.

Yhteisistä tutkintaryhmistä annetun lain 2 §:ään lisätään viittaus syyttäjälaitoksesta annetun lain 10 §:ään ja se koskee syyttäjän toimivaltaa. Kyseinen muutos ei käytännössä vaikuta yhteisen tutkintaryhmän perustamiseen, kokoonpanoon tai toimintaan. Eurojust:n kansallinen jäsen ja kansallinen syyttäjä ovat tähänkin mennessä olleet yhteisen tutkintaryhmän jäseniä ja tämä menettely on turvannut poliisin ja syyttäjän välisen yhteistyön toimivuuden.

2. Keskusrikospoliisin kanta

Ehdotuksen 3 §:n mukaan tarkoituksena on helpottaa kansallisten viranomaisten toimintaa silloin, kun Eurojust koordinoi useaa jäsenvaltiota koskevan rikosasian tutkintaa tai syytetoimia. Kansallisen jäsenen käyttäessään toimivaltaansa, hänen tulisi olla yhteydessä Suomen toimivaltaiseen viranomaiseen, joka antaa suostumuksensa siihen, että kansallinen jäsen voi päättää pyynnön täytäntöönpanosta Suomessa. Esimerkiksi valvotun läpilaskun ollessa kyseessä tutkinnanjohtaja tai valvotusta läpilaskusta

päättävä virkamies voisi valtuuttaa kansallisen jäsenen tarvittaessa päättämään Eurojustin koordinointikokouksessa sovitun toimenpiteen toteuttamisesta Suomessa. Kiireellisissäkin tapauksissa tulee kuitenkin huomioida se, että poliisi tai muu toimivaltainen esitutkintaviranomainen on tavoitettavissa ympäri vuorokauden, joten kansallisen jäsenen tarve kiireelliselle päätökselle on erittäin vähäinen. Ehdotuksen Yksityiskohtaisissa perusteluissa tulee tuoda selkeämmin esille, että kansallinen edustaja voi tehdä päätöksen vasta kuultuaan toimenpiteestä vastaavaa toimivaltaista viranomaista.

Ehdotuksen 8 §:ssä säädettäisiin tietojen toimittamisesta kansalliselle jäsenelle ja tämän oikeudesta käsitellä henkilötietoja. Ehdotus ei tuo olennaisia muutoksia voimassa olevaan tilanteeseen. Kansalliselle jäsenelle annettaisiin mm. vastaava oikeus henkilötietojen käsittelyyn kuin mitä syyttäjällä on.

Ehdotuksen 9 §:ssä säädettäisiin luvan antamisesta henkilötietojen siirtämisestä kolmannelle maalla tai kansainväliselle järjestölle. Rikosasian tutkinnan ollessa käynnissä on perusteltua, että kyseisen jäsenmaan toimivaltaisen viranomaisen on annettava siirrolle ennakkolupa kansallisen lainsäädäntönsä edellytyksin, ellei se ole antanut tätä lupaa siirrolle yleisesti tai erityisin edellytyksin. Tässä otettaisiin huomioon, mitä rikosasioiden tietosuojalain 41 §:n 3 momentissa on edellytetty.

Keskusrikospoliisi painottaa sitä, että kansallisen toimivaltaisen viranomaisen tulee olla se taho, joka päättää toimenpiteistä myös kiireellisissä tapauksissa.

Keskusrikospoliisin päällikkö Robin Lardot
Poliisineuvos

Rikostarkastaja Markku Ranta-aho
linjapäällikkö

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.